

Verslag

Vergadering

Onderwerp

Agendapunt

Datum

Algemeen Bestuur

Verslag thematische bijeenkomst 'Toekomstbestendige brandweezorg in beeld', Algemeen Bestuur 31 augustus 2016

3

26 september 2016

Aanwezige leden:

De heer A. Aboutaleb
De heer J. van Belzen
De heer C.A. Oosterwijk
De heer G.G.J. Rensen
Mevrouw A. Grootenboer
De heer A.B. Blase
De heer Haan
De heer P. van de Stadt
Mevrouw M. Salet
De heer C.H.J. Lamers
Mevrouw A. Attema
Mevrouw M. Junius

Burgemeester	Rotterdam
Burgemeester	Barendrecht
Locoburgemeester	Krimpen aan den IJssel
Wvd. Burgemeester	Brielle
Burgemeester	Goeree-Overflakkee
Wvd. Burgemeester	Vlaardingenveld
Burgemeester	Maassluis
Burgemeester	Lansingerland
Burgemeester	Nissewaard
Burgemeester	Schiedam
Burgemeester	Ridderkerk
Burgemeester	Hellevoetsluis

Voorts:

De heer A. Littooi	VRR, Algemeen directeur
Mevrouw J. Trijselaar	VRR, Directeur Brandweer
Mevrouw A. van Daalen	VRR, Directeur Risico- en Crisisbeheersing
Mevrouw A. Verhage	VRR, Adviseur Bestuurlijke Zaken
Mevrouw E. van Kooten	Directeur Publieke Gezondheid
De heer R. Weewer	Brandweeracademie, Lector Brandweerkunde
De heer M.E.M. Lenferink	Dagvoorzitter themabijeenkomst

Stuurgroep leden Plan Brandweezorg

1. Opening en introductie door voorzitter VRR

De heren De Jong, Lokker, Vroom, Oskam, Paauw en van Nimwegen hebben zich afgemeld. Dhr. Vroom wordt vervangen door locoburgemeester Marco Oosterwijk.

De voorzitter heet de bestuursleden welkom en licht toe dat de thematische vergadering met het Algemeen Bestuur geheel in het teken staat van de toekomstige brandweezorg en hoe deze zo toekomstbestendig mogelijk georganiseerd kan worden.

De aanleiding voor de bijeenkomst komt voort uit het feit dat de brandweer aan de vooravond staat van een aantal grote veranderingen en verschuivingen binnen de brandweezorg ten gevolge van maatschappelijke en organisatorische ontwikkelingen. Deze maatschappelijke ontwikkelingen dwingen het bestuur om na te denken welke consequenties deze hebben voor de brandweezorg.

Daarnaast geldt dat deze veranderingen andere risico's met zich mee brengen die niet meer afgedekt kunnen worden met de traditionele brandweezorg. Om hier goed voor gesteld te staan wil de brandweer koersen op een meer flexibele en dynamische brandweezorg afgestemd op de risico's in het gebied. In de afgelopen maanden zijn diverse individuele gesprekken met burgemeesters gevoerd om hen hierover te informeren en inzichten hieromtrent op te halen.

Het doel van de themabijeenkomst is samen met het bestuur het gesprek aan te gaan over de geschetste ontwikkelingen en de ontwikkeling van een nieuwe visie op brandweezorg. Dit vraagt om een gezamenlijke verkenning en verankering van uitgangspunten die richtinggevend zijn voor de verdere ontwikkeling van vernieuwde brandweezorg. De voorzitter vraagt aandacht voor het feit dat het bestuur onder ogen zal moeten zien dat de uitkomst van deze verkenning kan zijn dat nieuwe organisatievormen binnen de brandweezorg wellicht meer financiën vergen. Het bestuur onderschrijft dit.

Voordat met het thematische deel van de bijeenkomst wordt gestart licht dhr. Littooi toe wat de stand van zaken op dit moment is rond de FLO-acties binnen de brandweer. In de eerste week van september brengt verkenner Vendrik zijn rapport uit omtrent de reparatie van het FLO-overgangsrecht. In dit rapport worden de verschillen tussen de werkgevers- en werknemersvoorstellen in beeld gebracht. Op basis van dit rapport wordt vervolgens bepaald of er voldoende ruimte is om het onderhandelingsproces te hervatten. Ongeacht de uitkomsten van het rapport zal op 27 september een grote landelijke actiedag worden georganiseerd.

2. Toekomstbestendige brandweezorg, dhr. Ricardo Weewer, lector Brandweerkunde

De heer Weewer licht toe dat hij in 2008 betrokken is geweest bij de 'Strategische Reis', waarbij de brandweer het initiatief heeft genomen om een nieuw bedrijfsmodel voor de brandweer te ontwikkelen. In verband met deze Strategische Reis is in 2008 een aantal toekomstige trends benoemd in het kader van brandweezorg, tot en met 2040.

In 2008 brachten de combinatie van 'verduurzaming van de samenleving', (oftewel burgerparticipatie en lokale inbreng) en tegelijkertijd 'globalisering' een trendbreuk teweeg. Deze trendbreuk werd ook wel 'glocalisering' genoemd.

Een aantal trends is door Brandweer NL in een visie vertaald. Uitgangspunt van deze visie is dat de brandweer in toenemende mate in een netwerk moet gaan opereren. Dit vergt van de brandweer dat zij haar bedrijfsmodel in aanloop naar 2040 moet gaan veranderen.

Dit houdt in dat de brandweer:

- Zich meer moet gaan richten op het innoveren van de brandweezorg;
- Risicogerichter moet gaan opereren en nog meer dan nu het geval is aan de voorkant van de veiligheidsketen moet gaan acteren.

Bij het aanpassen van het bedrijfsmodel van de brandweer gelden de volgende randvoorwaarden:

- De brandweer kan niet iedereen bereiken, zij zal zich daarom met name moeten richten op specifieke risicogroepen, zoals verminderd zelfredzamen;
- De brandweer is aan zeer strakke opkomstnormen gebonden, maar eigenlijk vraagt elke brand om een ander type inzet;
- Branden zijn door het gebruik van kunststof in o.a meubels veel heviger geworden dan een aantal jaar geleden;

- Brandveiligheid is een co-productie: de brandweer moet gesprekken met bijv. gemeenten, woningcorporaties maar ook private partijen zoals bijv. fabrikanten van meubels intensiveren;
- Brandveiligheid kent een groot sociaal aspect. Om die reden is het noodzakelijk veel partijen aan de voorkant te betrekken.
- Data kunnen nog slimmer gebruikt worden; Business intelligence is van zeer grote meerwaarde;
- De brandweer moet gaan werken met flexibeler bezetting, meer maatwerk gaan leveren en vraag gestuurd werken;
- Het 'vrijwilliger concept' vraagt om aanpassing: de belasting van de vrijwilliger is te zwaar. De meerwaarde van lokale betrokkenheid mag echter niet onderschat worden.

Dhr. Weewer licht toe dat begin vorig jaar een actualisatie is toegepast door Brandweer NL op de trends die in 2008 zijn beschreven. Daaruit is gebleken dat de actualisatie sneller toegepast moet worden op de praktijk. Dit heeft alles te maken met de opkomst van de 'energieke samenleving' (ontwikkeling als tegenhanger van de participatie maatschappij). Als gevolg daarvan gaan risico's steeds meer in plaats, tijd en omvang verschillen. Risico's worden met andere woorden dynamischer. Deze ontwikkeling vergt dat de brandweer nog sterker dan nu het geval is moet samenwerken met andere partijen en dat bruggen geslagen moeten worden tussen preventie en repressie.

3. Olav Strotmann, brandweezorg binnen de VRR

Dhr. Strotmann neemt het bestuur mee naar de periode 2008/2009 toen in de regio Rotterdam-Rijnmond sprake was van regionalisering. In deze periode is men naar andere concepten van brandweezorg gaan kijken en naar de kosten en opbrengsten ervan. In Engeland waren goede voorbeelden van 'community safety' beschikbaar. Vervolgens is brandweer Rotterdam-Rijnmond gestart met het programma Veiligheid Voorop, hetgeen inhield dat de brandweer zich ging verdiepen in slachtofferstatistieken bij ouderen en zich ging richten op het bewust maken van bewoners van brandveiligheidsrisico's. Tevens werden in toenemende mate andere organisaties betrokken bij brandveiligheid, zoals woningbouwcorporaties en verzekeringen.

Dhr. Strotmann informeert het bestuur over een aantal ontwikkelingen die de brandweer in gang heeft gezet om zo toekomstbestendig mogelijk te zijn. Voorbeelden zijn:

- Het onderzoek naar de motivatie van vrijwilligers; moeten de vrijwilligers nog wel alle typen inzet blijven doen?
- Het gebruik van slimme pagers en flexibeler roosters.
- De ontwikkeling van buitendienststellingsbeleid
- De ontwikkeling van een mobiel operationeel informatie systeem (MOI).

Andere ideeën die worden geopperd ten behoeve van een toekomstbestendige brandweezorg zijn: dynamische voertuigbezetting, dynamisch positioneren van voertuigen (zoals bij de ambulancedienst het geval is) en meer risicogericht te werk gaan. Voorts zal nagedacht moeten worden over het concept van vrijwilligheid. Op dit moment is sprake van één type vrijwilliger. Het bestuur onderschrijft dat hier meer differentiatie in toegepast zou moeten worden.

Dagvoorzitter Maurice Lenferink geeft een introductie op de themasessies en licht toe dat daarin in gezamenlijkheid nagedacht zal worden over toekomstbestendige brandweezorg vanuit een nieuw perspectief. De Jongens van de Tekeningen helpen om de visie van het bestuur op de toekomstige brandweezorg in beeld te brengen. Hierbij wordt uiteen gegaan in een aantal groepen. Achtereenvolgens wordt een dialoog gevoerd over de thema's Vrijwilligheid, Dynamische brandweezorg, Risicogerichtheid en Voorkant van de Veiligheidsketen.

4. Start 1e themasessie over thema's Vrijwilligheid en Dynamische Brandweezorg

De heer Haan geeft een samenvatting van hetgeen besproken is in de themasessie over vrijwilligheid:

- Vrijwilligers ontvangen op jaarbasis een vergelijkbare vergoeding als gemeenteraadsleden;
- De gemiddelde leeftijd van vrijwilligers wordt hoger;
- Vrijwilligers zijn inhoudelijk gedreven, tevens dient rekening gehouden te worden met een financiële en sociale component die onlosmakelijk verbonden is met de vrijwilliger.
- Het is zaak meer differentiatie toe te gaan passen op de inzet van vrijwilligers. Dit houdt in dat vrijwilligers bijv. specifiek op bepaalde typen incidenten worden ingezet, zodat de belasting op het gebied van opleiden en oefenen omlaag gaat.
- Er moet geprobeerd worden jongere vrijwilligers te enthousiasmeren om zich aan te sluiten bij de brandweer. Ook hier zouden flexibeler concepten op ingezet kunnen worden, bijv. het idee van flexibele inhuur van vrijwilligers ('rent a fireman').
- Onderzocht moet worden of bij het vervullen van de repressieve brandweertaken door vrijwilligers meer samengewerkt kan worden met andere operationele organisaties, zoals bijv. de BOA's die in de gemeenten worden ingezet.

De heer Rensen geeft een samenvatting van hetgeen besproken is rondom het thema Dynamische Brandweezorg:

- Het concept van aanrijdtijden wordt achterhaald geacht, omdat op basis van het behalen van de aanrijdtijden geen oordeel geveld kan worden over de kwaliteit van de brandweezorg. Het bestuur beaamt dat dit punt bespreekbaar gemaakt moet worden.
- Bezien moet worden in hoeverre het concept van vaste kazernelocaties los kan worden gelaten en of een dynamischer inzet van brandweermaterieel mogelijk is (vergelijkbaar met het concept bij de ambulancedienst).
- Voorgesteld is te verkennen of het mogelijk is om een nog sterkere voertuigdifferentiatie toe te passen. De inzet van meer SIV's wordt als voorbeeld genoemd.

Het bestuur onderschrijft bovengenoemde punten.

5. Start 2e themasessie over thema's Risicogerichtheid en Voorkant Veiligheidsketen

De heer Broekhuizen geeft een samenvatting over de dialoog rondom Risicogerichtheid:

- De Omgevingswet levert voor de VRR geen bedreiging maar een kans op om te laten zien over welke expertise de VRR beschikt.
- Het vinden van een balans op het gebied van risicogerichtheid is niet eenvoudig; is het noodzakelijk een risicoprofiel op buurtniveau te maken?
- Handelingsperspectieven zouden nog meer toegespitst moeten worden op personen die een bepaald risico lopen. Nu wordt bij het geven van voorlichting vaak een doelgroepenbenadering toegepast in plaats van een risicobenadering.

De heer Van de Stadt geeft een samenvatting van de onderwerpen die besproken zijn rondom Voorkant van de Veiligheidsketen:

- Acteren aan de voorkant van de veiligheidsketen vergt een proactieve benadering. De vraag is of de VRR als organisatie nog in staat is om in het begin van het proces met de juiste partijen om tafel te zitten.

- Een proactieve benadering is gebaseerd op twee componenten:
  - o De eerste component is het proces. Welke invloed heeft de VRR daarop?
  - o De tweede component bestaat uit de mens. Beïnvloeding van menselijk gedrag is een van de belangrijkste componenten om incidenten te voorkomen. Welke rol kan een persoon in zijn eigen veiligheid spelen, hoe kun je er voor zorgen dat mensen de juiste en voldoende informatie hebben om veilig te kunnen zijn? Voorlichting binnen het voortgezet onderwijs is hierbij een belangrijke bron aanpak evenals bijv. het subsidiëren van woningsprinklers.
- De Omgevingswet wordt beschouwd als een kans: de VRR wil haar adviesfunctie behouden (wellicht adviescommissie benutten) en in een zo vroeg mogelijk stadium aan tafel zitten.

6. Afsluiting themabijeenkomst door Arjen Littooij

De heer Littooij geeft een samenvatting van hetgeen besproken is:

Er heeft een waardevolle discussie plaatsgevonden over de toekomst van de organisatie. De heer Littooij is verheugd te merken dat het bestuur onderschrijft dat de VRR mee moet veranderen met haar omgeving.

Het getuigt van lef dat het bestuur zich op het standpunt heeft gesteld dat de hardheid van de huidige opkomstnormen voor de brandweer niet meer haalbaar is en dat het bestuur bereid is te spreken over de invulling van een flexibel en dynamisch dekkingsplan. Dit vergt echter wel een verandering qua organisatiecultuur en een andere visie op brandweerpersoneel.

In de themabijeenkomst is helder naar voren gekomen dat brandweezorg geen eenheidsworst is maar een vorm van maatwerk. Brandweezorg dient burger nabij georganiseerd te worden, maar wel met de mogelijkheid dat de organisatie ervan per gemeente kan verschillen.

Diverse nieuwe concepten, zoals 'rent a fireman' zijn de revue gepasseerd. De heer Littooij wil graag met de blusgroepen en de bewoners in Rotterdam-Rijnmond in gesprek gaan over deze nieuwe initiatieven. Daarnaast is prominent naar voren gekomen dat de VRR de Omgevingswet moet zien als een kans in plaats van als een bedreiging. De VRR kan hiermee laten zien dat de markt niet om de VRR heen kan en dat zij hoogwaardige producten levert. Tot slot kwam naar voren dat geïnvesteerd moet worden in preventie; daar kan de VRR niet vroeg genoeg mee beginnen.

In september 2016 zal een eerste procesvoorstel rondom het Plan Brandweezorg worden besproken met het Dagelijks Bestuur. In december 2016 wordt het Plan Brandweezorg besproken in het Algemeen Bestuur. Voor die tijd worden o.a. vrijwilligers, ambtenaren Bevolkingszorg en de OR brandweer nauw betrokken bij de verdere invulling van het plan.

7. Samenvatting voorzitter VRR opbrengsten themabijeenkomst

De voorzitter dankt de heer Littooij voor het organiseren van deze bijeenkomst en wenst graag nader richting te geven aan het vervolgproces rond de realisatie van het Plan Brandweezorg. Allereerst geeft de voorzitter aan behoefte te hebben om een fundamentele discussie over het concept van vrijwilligheid te voeren met het bestuur. Het toekomstbestendig organiseren van de brandweezorg vergt dat met fundamenteel andere concepten en dienstverbanden gewerkt gaat worden. Daarnaast zal bezien moeten worden hoe de beschikbaarheid van brandweerpersoneel vergroot kan worden.

De idee om meer risicogerichtheid toe te passen en minder regelgerichtheid acht de voorzitter een interessant en kansrijk concept. Het bestuur zal hierbij de bereidheid moeten tonen om open te staan voor een andere voertuigdifferentiatie, zoals bijv. de inzet van meer SIV's. Daarbij is het van belang dat het denkproces over nieuwe concepten rondom brandweezorg niet beperkt mag worden door de systemen die men nu kent.

Tot slot geeft de voorzitter aan dat het zijn voorkeur heeft om in de bestuursvergadering van december een 'besprekstuk' te agenderen, zonder dat finale besluitvorming plaats vindt over nieuwe brandweezorgconcepten. Dit besprekstuk zal niet alleen uit tekst bestaan, maar met name uit visuele weergaven. De voorzitter doet het verzoek om het denkproces rondom de nieuwe brandweezorgconcepten eind 2017 gereed te hebben, zodat vervolgens met de implementatie van de nieuwe werkwijzen gestart kan worden.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 26 september 2016.

Mr. Drs. A. Littooi
secretaris

Ing. A. Aboutaleb
voorzitter